

Odprito pismo opoziciji in vsem ostalim sopotnikom

Drage sopotnice, dragi sopotniki,

pogosto trdimo, da so nam državljani na prvem mestu. Če bi to bilo res, potem ne bi vodili tako razdiralne politike, ki se kaže v izražanju odkritega sovraštva in takšne degradacije demokracije, ki nas vodi v pogubo. To je politika, zaradi katere ljudje trpijo, zaradi katere nas prehitvajo tisti, ki so nas nekoč videli kot vzor.

Sam menim, da to ni prava pot in da moramo te uničevalne prakse nadomestiti s takšnimi, ki bodo delovale povezovalno. S takšnimi, ki ne bodo gradile na razlikah, ampak iskale tisto, kar nam je skupno. S takšnimi, ki se ne bodo ukvarjale s preteklostjo, ampak reševale probleme sedanosti in gradile prihodnost, na katero bodo lahko ponosni naši otroci in vnuki. S takšnimi, ki nam bodo omogočile pospešen razvoj. Če ne bomo spremenili obstoječega modela politike, bodo ljudje še naprej trpeli. Zaradi nas.

Kaj je na kocki? Če ničesar ne spremenimo in če bo ta politični razkol še vedno hromil našo družbo, bodo naši speči potenciali ostali neizkoriščeni. Pred nami so leta temeljite preobrazbe Evrope in sveta. Države, ki v prihajajoči tekmi modernizacije ne bodo znale spodbuditi vseh talentov in izkoristiti vsega potenciala, bodo zamudile ta pomemben moment. In razkorak med zmagovalci in zamudniki bo za lep čas zakoličil standard življenja, ki si ga bodo lahko posamezne skupnosti privoščile. Zato je pomembno, da spremenimo politično prakso in se skupaj podamo v to tekmo za bližnjo prihodnost.

V politiko sem vstopil z željo, da bi vanjo pripeljal mentaliteto gospodarstva. Po šestih letih aktivnega delovanja v politiki imam že toliko izkušenj, da sem lahko prepričan, da brez tega ne bomo uspeli zagotoviti ljudem tisto, kar si zaslužijo in želijo. Gospodarstvo, še posebej proizvodnja, se dobro prilagaja svetovnim trendom. Javna uprava in številni drugi podsistemi pa še kar vztrajajo pri vzdrževanju statusa quo. Pri tem se ne sprašujejo, kakšna je cena ohranjanja obstoječega stanja. Po moje je bistveno večja, kot če bi šli v spremembe, ki sicer prinašajo negotovost. Poglejmo konkreten primer.

Okoljski stroški bodo kmalu postali eni od največjih, ki jih bomo imeli. Če takoj pristopimo k njihovem reševanju, to lahko počnemo postopoma. Tudi zelo velik delež evropskih sredstev je namenjen projektom za zeleni prehod. Če bomo čakali s tem, to ne bo samo dražje – kajti vse, kar morate narediti res na hitro, je običajno dražje – ampak bomo plačevali še dodatno ceno pri zdravju ljudi.

Če ne bo prišlo do neke oblike sodelovanja političnih konkurentov, bodo ljudje še naprej trpeli. V gospodarstvu dobro vemo, kako hudi konkurenti in celo nasprotniki lahko postanejo sodelavci na določenih področjih, če je to koristno in če to zahtevajo razmere na trgu. Grajenje koalicij je ena od ključnih sestavin mentalitete gospodarstva, saj bistveno skrajšuje čas in stroške, ki so potrebni za izpeljavo projektov. Ne glede na to, da sem sam dobro izkusil, kaj pomeni v Sloveniji sodelovati v levi ali v desni vladi, sem prepričan, da morajo imeti potrebe naših državljanov višjo prioriteto od naših egov.

V gospodarstvu vemo, kako pomembno je znanje. Zato sem prosil dr. Mramorja, da so z ekipo naredili analizo produktivnosti in načrt, kaj je treba narediti. To so gospodarska združenja že nadgradila s programom Slovenija 5.0, ki jasno kaže, kam je treba iti, če želimo imeti konkurenčno gospodarstvo. Imamo močno razvita srednje velika podjetja, ki jim moramo pomagati pri nadaljnjem razvoju in širitvi. Slovenija je bila ugledna in uspešna samo takrat, ko je imela močno gospodarstvo. Na gospodarskem področju smo torej združili sile in delamo to, kar je pomembno.

A medtem ko se gospodarstvo pospešeno prilagaja spremembam, javna uprava in še nekateri drugi družbeni podsistemi zaostajajo in se oklepajo statusa quo. Izgleda kot, da ne razumejo, kakšni so stroški ohranjanja obstoječega stanja. Če želimo ostati konkurenčni, bomo morali tudi tu narediti resne premike, da bodo tudi ti podsistemi razumeli, da so tu zato, da servisirajo občane in gospodarstvo in ne obratno! Pa moram pri tem poudariti, da imamo v vseh podsistemih vrsto dobrih in sposobnih javnih uslužbencev. Vendar njihovo vnemo ugasnejo institucionalni okvirji, postopkovni labirinti in predvsem slabo vodenje, od katerega je odvisna učinkovitost uslužbencev.

In tu pridemo do ključnih imperativov našega časa. Prvi imperativ je potreba po izgradnji kulture, ki zadrži, pritegne, angažira ter inspirira ljudi. Sedanja kultura je destruktivna in ne omogoča, da iz ljudi izvlečemo najboljše. Dejansko spodbuja negativno. Drugi imperativ je, da se bomo morali spet naučiti sodelovati in inovirati, še posebej sisteme upravljanja, če bomo spet želeli postati relevantni.

Do tega lahko pridemo na različne načine. Kaj je najprimernejša pot, moramo šele ugotoviti z odprto razpravo. A ne kakršno koli razpravo, ampak takšno, kjer se mora vsak razpravljalec najprej vprašati, kaj je njegov cilj. Če je njegov cilj to, da ima prav, potem njegov cilj v resnici ni napredek, ampak želja, da se dobro počuti. Če pa bo cilj vsakega med nami, da odkrijemo resnično dragocene informacije, kako doseči cilj, da bomo konkurenčni in da bodo podsistemi resnično podpirali te procese, potem moramo strpno poslušati tudi poglede, ki mogoče nasprotujejo našemu trenutnemu pogledu na svet. Po drugi strani pa bi se morali potruditi dokazati, da so naši trenutni pogledi napačni in da so pogledi konkurence pravilni. Tako to počnejo znanstveniki in tako to počnemo v gospodarstvu.

Drage sopotnice, dragi sopotniki,

Želim si, da čim prej začnemo s to razpravo. Svet se je namreč spremenil. Spremenila se je tudi narava dela. Delo je postalo mnogo bolj kreativno in sodelovalno. Zahteva znanje. Danes lahko delaš od koder koli. Ustvariti moramo takšno okolje, da si bodo najbolj kreativni in inovativni ljudje želeli delati pri nas. Nihče nas ne bo čakal. Trenutek za spremembe, s katerimi lahko dosežemo preboj, je pravi. Če ga zamudimo, bomo doživeli usodo zamudnikov. Če so nam res ljudje na prvem mestu, je skrajni čas, da se pričnemo pogovarjati o prihodnosti, o tem, na katerih področjih moramo najti soglasje in sodelovanje, kje bomo združili sile.

Ne slepim se, da bo to lahka pot in da bo tekla brez zapletov. A treba se je vedno znova vračati za mizo in se truditi iskati dogovor. Brez razprav o temu, kaj je bilo. V gospodarstvu vemo, da morajo stvari biti narejene. Vemo, da je to lažje, če gradimo zaveznitstva. Vemo tudi, da se ne da točno napovedati, kaj se bo zgodilo in da je zato potrebno biti fleksibilen. Vemo tudi, da je bolje sprejeti ta tveganja negotovosti, kot ohranjati obstoječe stanje, ker je to mnogo bolj tvegano. Dajmo torej skupaj poiskati načine, da ustvarimo sistem, ki bo delal za ljudi, za gospodarstvo. Danes preveč ljudi meni, da sistem dela proti njim ali pa vsaj, da ne deluje tako, kot bi moral. Samo s sodelovanjem bomo prekinili to trpljenje ljudi.

A pri tem si zastavimo ambiciozne cilje. Združimo idealizem v ciljih in pragmatizem v izvajanju. Naša srednje velika podjetja to že odlično počno. Učimo se od gospodarstva in znova postanimo zgled. Pozivam vse, ki bi želeli začeti s to avanturo novega dialoga, da se javite in da skupaj začnemo spreminjati slovensko politiko.

Zdravko Počivalšek

Predsednik stranke SMC